

Tilaja
Yksityinen

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
28.2.2018

Hanke, johon työ liittyy
AK8550

TAMPERE, OLKAHINEN VASTARANNANNIEMEN RA- KENNETUN KULTTUURIYM- PÄRISTÖN INVENTOINTI

**TAMPERE, OLKAHINEN
VASTARANNANIEMEN RAKENNETUN
KULTTUURIYMPÄRISTÖN INVENTOINTI**

Tarkastus **28.2.2018**
Päivämäärä **28.2.2018**
Laatija **Laura Kömi, Kirsikka Siik**
Tarkastaja **Kirsikka Siik**
Hyväksyjä **Yksityinen**
Kuvaus

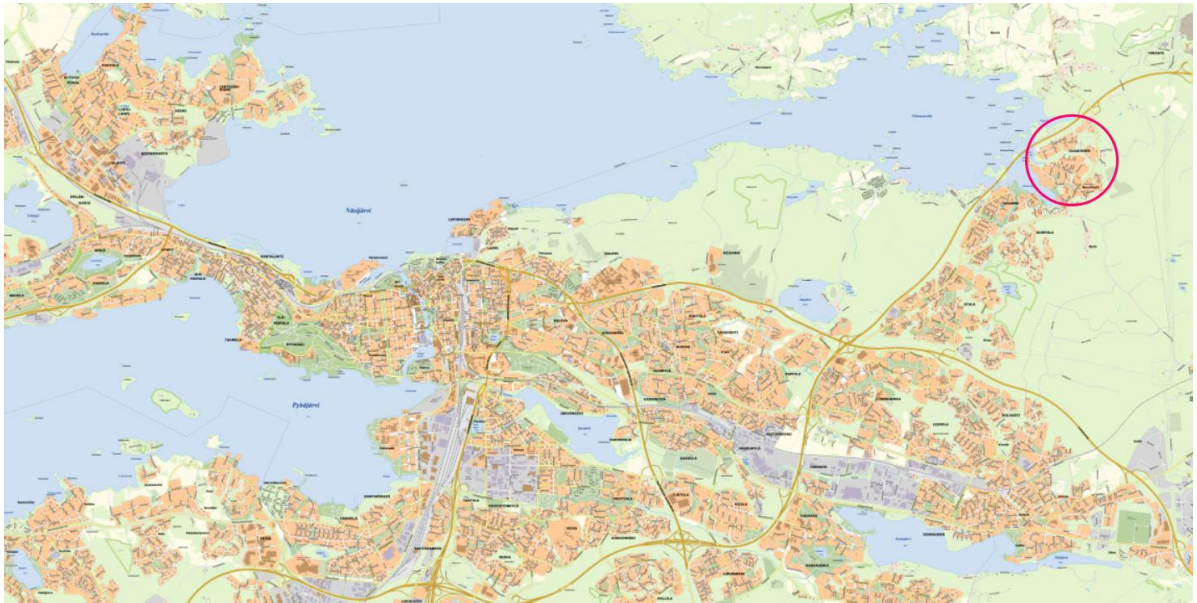
SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
1.1	Työn tausta ja tarkoitus	1
1.2	Tarkastelualueen kuvaus ja työn laajuus	2
1.3	Työn toteutus	2
2.	OLKAHISEN HISTORIA JA ALUEEN RAKENTUMINEN	3
2.1	Messukylän kunnan kausi vuoteen 1924 asti	3
2.2	Aitolahden kunnan kausi 1924-1965	3
2.3	Tampereeseen kuulumisen kausi vuodesta 1966 nykypäivän5	5
3.	KOhteET KAAVOISSA JA AIEMMISSA SELVITYKSISSÄ	7
3.1	RKY-kohteet	7
3.2	Maakuntakaava	7
3.3	Yleiskaavat	7
3.4	Asemakaava	9
3.5	Muut selvitykset	9
4.	ARVOT JA LUOKITUSPERUSTEET	10
4.1	Arvojen määrittely	10
4.1.1	Arkkitehtoniset ja rakennustekniset arvot	10
4.1.2	Historialliset arvot	10
4.1.3	Maisemalliset arvot	10
4.2	Säilyneisyys	10
4.3	Arvoluokitus	11
5.	ALUEEN OMINAISPIIRTEET	12
6.	RAKENNUSKOhteET	12
6.1	Kohde 1	13
6.2	Kohde 2	15
6.3	Kohde 3	20
6.4	Talusrakennukset A-D kohteiden 1 ja 2 yhteydessä	23
7.	JOHTOPÄÄTÖKSET	25
8.	LÄHDELUETTELO	25
8.1	Kartta-aineistot	25
8.2	Kirjallisuus	25
8.3	Muu lähdeaineisto	25

1. JOHDANTO

1.1 Työn tausta ja tarkoitus

Tämä rakennetun kulttuuriympäristön selvitys on tehty Tampereen Olkahisen kaupunginosan Vastarannanniemen alueelle laadittavaan Tampereen kaupungin asemakaavan numero 8550 liittyen joulukuussa 2017. Työssä on koottu ja päivitetty tiedot Olkahisen Vastarannanniemen rakennuskohteista, joita ovat niemen kärjessä sijaitsevat rakennukset. Selvitystyön tarkoituksena on alueen ja sen rakennusten erityispiirteiden tunnistaminen ja merkityksen esiin tuominen kaavoituksen ja elinympäristön kehittämisen näkökulmasta.

Kuva1. Olkahisten sijainti Tampereella.

Kuva 2. Vastarannanniemen sijainti Olkahisessa.

1.2 Tarkastelualueen kuvaus ja työn laajuus

Olkahinen on Tampereen kaupungin kaupunginosa, jonka keskus sijaitsee noin 12 kilometrin päässä Tampereen keskustasta. Olkahinen kuuluu Tampereen kaupungin koilliseen suuralueeseen. Koillisen suuralueen väestömäärä vuoden 2016 lopussa on ollut noin 39 000 asukasta.¹ Olkahisen asukasmäärä on puolestaan ollut vuoden 2016 lopussa hieman päälle 1800 asukasta. Olkahisen alueen rakennuksista on vuonna 2016 ollut 96% asuinrakennuksia, joista taas asuinkerrostaloja on ollut 0,8%, erillisiä pientaloja 73,5% ja rivi-/ ketjutaloja 25,7%.² Olkahinen on siis hyvin pientalovaltainen alue.

Tämän työn tarkastelualueena on Olkahisen kaupunginosassa sijaitsevan Vastarannanniemen alue Jenseninkadun päässä. Alueen pinta-ala on hieman alle 2 hehtaaria. Aluetta ympäröi Näsijärveen kuuluvat Katiskalahti sekä Olkahistenlahti. Alueen länsi- ja pohjoispuolella kulkee valtatie 9, jolta on suora näköyhteys tarkastelualueelle. Lisäksi alueen koillispuolella sijaitsee Katiskanlahden venesatama, josta myöskin on suora näköyhteys alueelle. Alueelle on parhaillaan tekeillä asemakaavan muutos. Alueelta on tarkoitus purkaa olemassa olevia rakennuksia ja lisätä rakennusoikeutta uusia erillistaloja ja kytkettyjä pientaloja varten.

Kuva 3. Tarkastelualueen rajaus (sininen viiva) ilmakuvassa. Tarkemman tarkastelun kohteeksi valikoituneet rakennukset on osoitettu kuvaan punaisin ympyröin.

1.3 Työn toteutus

Työn on toteuttanut yksityisen kiinteistönomistajan toimeksiannosta Ramboll Finland Oy, jossa työstä ovat vastanneet arkkitehtiylloppilas Laura Kömi ja arkkitehti SAFA Kirsikka Siik.

Työ pohjautuu eri aikojen historiallisten karttojen, kirjallisuudesta saatujen tietojen, vanhojen ilmakuvien, rakennusvalvonnasta saatujen kuvien sekä maastokäynneillä kerättyjen havaintotietojen rinnastamiseen ja vertailuun. Käytössä olleet lähtötiedot on listattu tarkemmin raportin lopussa olevassa lähdeluettelossa.

1 lähde: Tietonäköala, Tampereen kaupungin koillisen palvelualueen profiili. <https://public.tableau.com/profile/publish/AlueprofiiliKoillinenpalvelualue/Etusivu#!/publish-confirm>, osoitteen toimivuus tarkistettu 01.12.2017

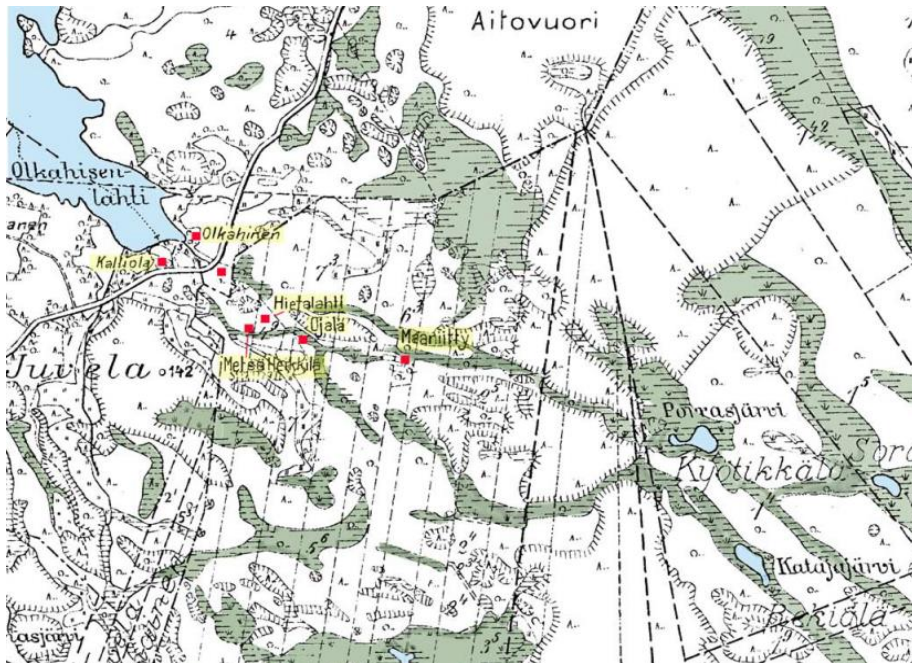
2 lähde: Tietonäköala, Tampereen kaupungin alueprofiilit. <https://public.tableau.com/profile/tampereen.kaupunki#!/vizhome/Tamperealueittain2017/Etusivu>, osoitteen toimivuus tarkistettu 01.12.20

Työ aloitettiin yleispiirteisellä tutustumisella tutkimusalueeseen ja sen ominaispiirteisiin maastokäynnillä. Lisäksi alueeseen ja sen taustoihin tutustuttiin alueen historiasta kertovan kirjallisuuden ja vanhojen karttojen avulla. Työhön ei liity vuorovaikutusta tai tiedotusta, vaan osallistaminen ja viranomaisyhteistyö tapahtuvat alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

2. OLKAHISEN HISTORIA JA ALUEEN RAKENTUMINEN

2.1 Messukylän kunnan kausi vuoteen 1924 asti

Aitolahden alueen kylät, sisältäen nykyisen Olkahisen alueen, kuuluivat Messukylän kuntaan ennen vuotta 1924. Nykyisen Olkahisen paikalla ei vielä tällöin ollut juurikaan asutusta, vaan aluetta peittivät metsä, suo ja kalliot, kuten vielä tästä useamman kymmenen vuotta eteenpäinkin. Olkahistenlahden eteläpuolella sijaitsevalla nykyisellä Tasanteella ja aivan Olkahistenlahden kärjessä sijaitsi Juvelan kylä, jossa oli muutamia tiloja.³ Aitolahdentie kulki suurin piirtein nykyistä reittiään Juvelan kylän läpi kohti pohjoista ja Teiskoa.

Kuva 4. Ote vuoden 1920 pitäjäkartassa.

2.2 Aitolahden kunnan kausi 1924-1965

Aitolahden kunta perustettiin vuonna 1924. Messukylän kuntaan jäi noin 2800 asukasta ja uuden, itsenäisen Aitolahden kunnan asukasluku oli perustamishetkellä noin 800 henkeä. Olkahinen siirtyi perustamisen mukana Aitolahden kunnalle. Olkahisen vieressä, Aitolahdentien oikealla puolen oleva Maurinkylä alkoi kehittyä 1930-40-lukujen jälkeen. 1930 ja 40- ja 50-luvuilla rakennuksia tuli Maurinkylään noin 20 lisää.⁴ 1946 vuoden ilmakuvausta voidaan nähdä, että rakennuksia ja peltoa on tullut jonkin verran lisää ja Aitolahdentie on pysynyt paikallaan.

3 Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys, s. 24

4 Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys, s. 12

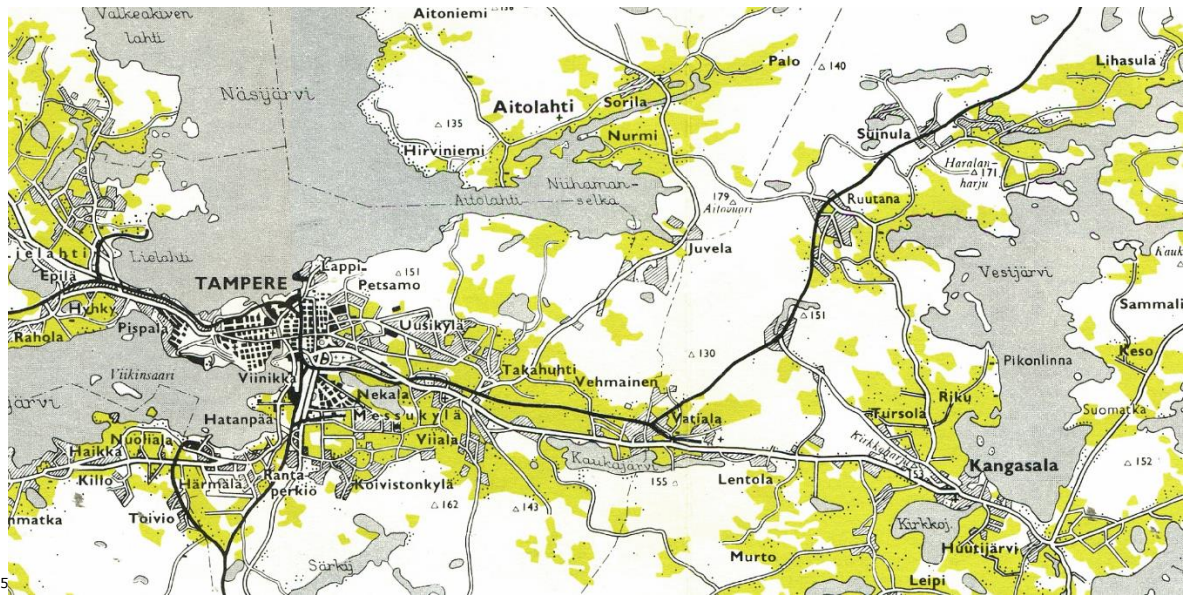

Kuva 5. Ilmakuva Oikahisen alueelta vuodelta 1946.

Vuoden 1956 ilmakuvasa nähdään erityisesti tiestön kehittyminen. Teitä on alkanut syntyä Aitolahdentien kummallekin puolelle. Tarkastelualueelle johtava Jenseninkatu kiemurtelee omalla paikallaan. 1950-luvun lopulla yleisesti Suomessa alkoi lähiörakentaminen ja uusien asuinalueiden rakentaminen lähelle kantakaupunkeja. Yhteiskunnan rakennemuutos ja muuttoliike maaseuduilta kaupunkiin kiihtyi 60-luvulle siirtymisen jälkeen.⁵

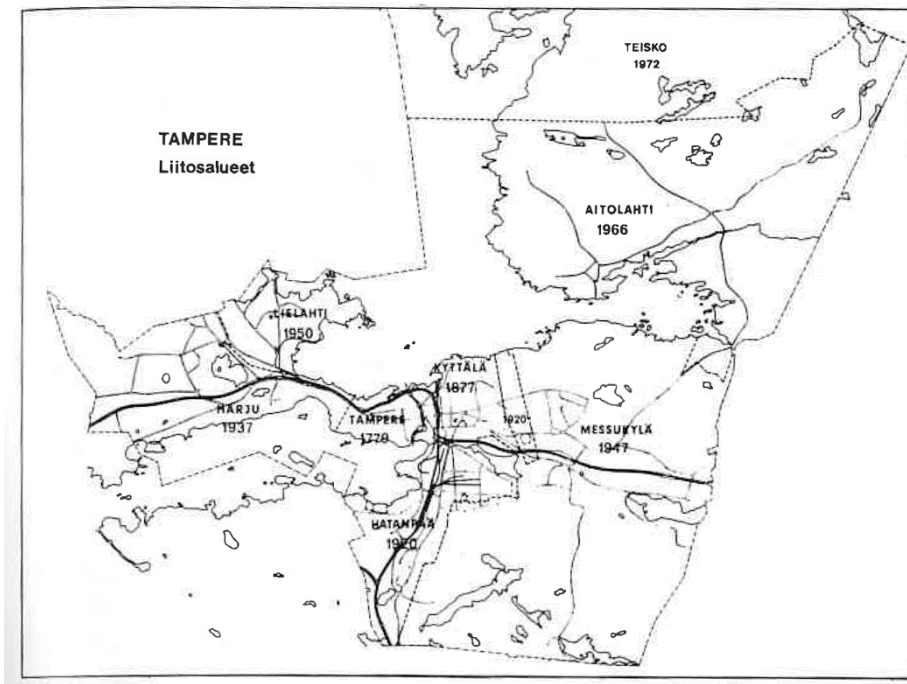
Kuva 6. Ilmakuva vuodelta 1956.

Kuva 7. Ote Tampereen ja ympäristön alueiden kartasta vuodelta 1964. ⁶

2.3 Tampereeseen kuulumisen kausi vuodesta 1966 nykypäivän

Aitolahden kunta liitettiin Tampereen kaupunkiin 1.1.1966. Asukasluku liitetyllä alueella oli tuolloin 2117 asukasta ja pinta-alaa alueella oli 89,5km².⁷ Liitoksen jälkeen Aitolahden alueen väkiluku kasvoi ja kehittyi samalla tavalla, kuin se olisi kehittynyt ilman liitoksiäkin. Vuonna 1972 Tampereeseen liitettiin myös Aitolahden pohjoispuolelta Teisko ja vuoteen 1985 mennessä vanhan Aitolahden alueen väkiluku oli kasvanut noin 60%.

Kuva 8. Tampereen liitosalueet ja liitosvuodet kartalla ⁸

⁶ lähde: <http://timomeriluoto.kapsi.fi/KARTAT/Kaupunkikartat/Tampere%20kaupunki%20ja%20ymp%C3%A4rist%C3%B6%201964.jpg>, osoite tarkistettu 21.12.2017

⁷ Rasila, s. 83

⁸ Rasila, s. 79

1970-luvulla rakennettiin enemmän kuin koskaan aiemmin ja pikkuhiljaa muodostui käsite lähi-öistä. Kaupungistuminen oli huipussaan. Rakentamiseen vaikuttivat monet tekijät: teollisuus alkoi automatisoitua, kehitettiin elementtirakentaminen, naiset hakeutuivat ansiotyöhön ja vuonna 1973 tapahtunutta öljykriisiä seurasi lama. Yksityisautoilu lisääntyi runsaasti ja ensimmäiset automarketit rakennettiin. Ostovoimaisimmat asiakkaat liikkuvat henkilöautoilla, joten marketteja pystyttiin sijoittamaan kauas asutuksesta.⁹

Kuva 9. Ilmakuva vuodelta 1974.

Aitolahden ja Teiskon liitosalueiden kasvu oli keskittynyt Olkahistenlahden ympärille, johon alkoi muodostumaan tyypillistä esikaupunkialuetta.¹⁰ Nuorten määrä verrattuna vanhusten määrään Olkahistenlahden alueella oli hyvin suuri, mikä kertoi alueen olleen uutta kaupunkiseutua. Sen sijaan pohjoisemmassa Teiskossa vanhuksia oli paljon, ja alue jäi maaseuduksi. Tasanteen ja Olkahisen alueiden rakentuminen tapahtui erityisesti 1980-luvun puolivälissä, minkä vuoksi vuosien 1987, 1995 tai nykypäivän ilmakuviissa ei ole juuri eroavaisuuksia.¹⁰ Kohteet tarkastelualueella on rakennettu 70- ja 90-luvuilla ja lähimmät rakennetut korttelinosat kaakkoispuolella on rakennettu 80-luvun loppupuolella.¹¹

Kuvat 10 ja 11. Vasemmalla vuoden 1987 ja oikealla vuoden 1995 ilmakuva.

Vuonna 1938 Valtatie 9:ksi nimitetty Turun ja Jämsän välinen tie kulki vielä 1960-luvun loppuun asti Tampereelta Kangasalan kautta kohti Orivettä. Vuonna 1968 tie linjattiin uudelleen kulkemaan Aitovuoren kautta ja valmistuminen tapahtui 1973. Tällöin valmistuneeseen tiehen kuului

⁹ Standertskjöld, s.62-64,78

¹⁰ Rasila, s.146-148

¹¹ <https://kartat.tampere.fi/oskari>, rakennusvuodet

Olkahistenlahden suun yli kulkeva osuus, josta on suora näkyvyys tarkastelualueelle. Valtatie 9 on havaittavissa ensimmäisen kerran vuoden 1974 ilmakuvassa.¹²

3. KOHTEET KAAVOISSA JA AIEMMISSA SELVITYKSISSÄ

3.1 RKY-kohteet

Tarkastelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

3.2 Maakuntakaava

Tarkastelualueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntahallitus on määrännyt kokouksessaan 29.5.2017 maakuntakaavan 2040 tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201§ mukaisesti ennen lainvoimaa. Tarkastelualue on merkitty maakuntakaavaan taajamatoimintojen alueeksi.

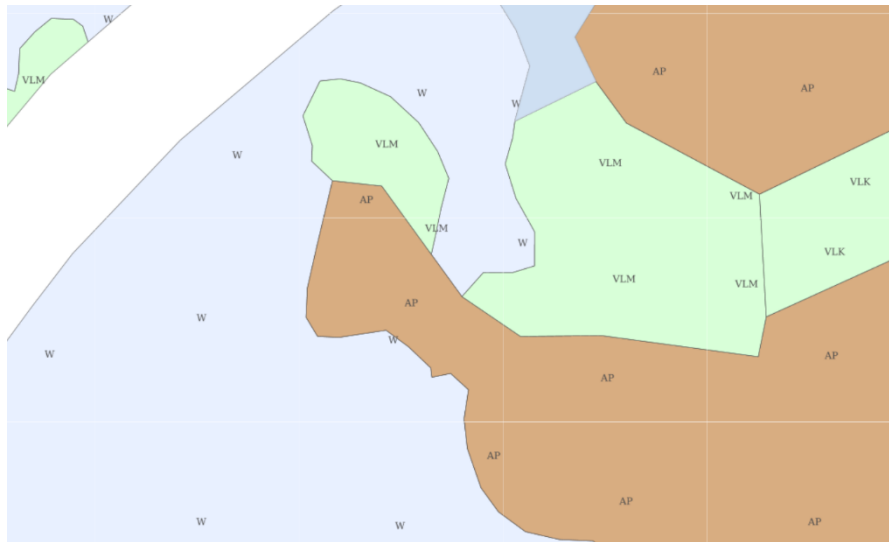

Kuva 12. Ote maakuntakaavasta. Tarkastelualue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi.

3.3 Yleiskaavat

Tarkastelualueella on voimassa kantakaupungin yleiskaava. Kaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 12.12.2000 ja 14.2.2003 ja lainvoiman se on saanut 16.10.2003. Tarkastelualueelle on merkitty kahta eri toimintoa: pientalovaltaista asuinalueita (ruskea värirasteri ja kirjainmerkintä AP) sekä maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varattua lähivirkistysaluetta, kuten rantaa, vesistön suoja-alueita, harjua, rinteitä, maisemapeltoa tai niittyä (vihreä värirasteri ja kirjainmerkintä VLM).

¹² lähde: <https://www.mattigronroos.fi/Tiet/Vt9.htm>, osoite tarkistettu 21.12.2017

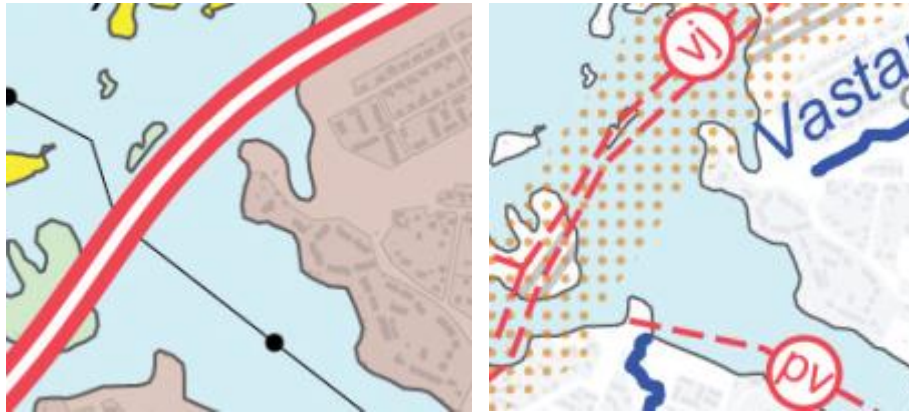
Kuva 13. Ote yleiskaavasta tarkastelualueella.

Tarkastelualueelta noin 500 metriä kaakkoon sijaitsee yleiskaavassa suojelluksi merkitty kohde, Jensenin huvila, sekä noin 800 metriä kaakkoon samanlaisella suojelumerkinnällä merkitty Olkahisen seurakuntatalo joka yhdistyy Aitolahden kirkkoon.

Kuva 14. Olkahisen seurakuntatalo ja Aitolahden kirkko. Kohde on hyvin esillä tarkastelualueelle saavuttaessa vajaan kilometrin päässä tarkastelualueesta.

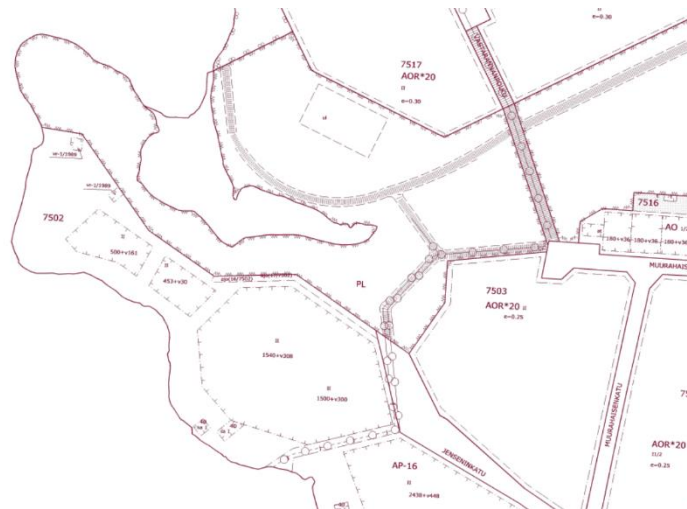
Kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti 15.5.2017 Tampereen kantakaupungin yleiskaavan 2040. Yleiskaavasta on valitettu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ja asian käsittely on kesken. Yleiskaavaan 2040 kuuluu neljä erillistä karttaa. Kartalla 1 (yhdyskuntarakenne) alue on osoitettu asumisen alueeksi. Kartoilla 2 ja 3 ei alueelle ole osoitettu merkintöjä. Kartalla 4 (kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto) pilkkurasterilla osoitettu melu- ja ilmanlaatuselvitystarpeen harkinta-alue ulottuu tarkastelualueen pohjoisosaan.

Kuva 15. Otteet Tampereen kantakaupungin yleiskaavan 2040 kaavakartoista 1 ja 4.

3.4 Asemakaava

Tarkastelualueella on voimassa kaksi asemakaavaa: 14.5.1990 vahvistettu asemakaava nro 6925, jossa kortteli 7502 on osoitettu asuinpientalojen korttelialueeksi (AP-16) sekä kiinteistöllä RN:o 4:19 Honkaniemi 4.9.1980 vahvistettu asemakaava nro 5575, jossa tila on osoitettu luonnontilassa säilytettäväksi puistoalueeksi (PL), joka liittyy laajempaan Vastarannanpuisto -nimiseen alueeseen.

Kuva 16. Ote alueen asemakaavayhdistelmästä.

3.5 Muut selvitykset

Varsinainen tarkastelualue ei esiinny aiemmissa kulttuuriympäristöä koskevissa selvityksissä. Tarkastelualueen lähialueita esiintyy seuraavissa selvityksissä:

- Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys 2015
- Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys 2010
- Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi 2007
- Tampereen kantakaupungin avoimet maisematilat 2015

Kyseisiä selvityksiä on käytetty hyväksi tätä inventointia tehdessä.

4. ARVOT JA LUOKITUSPERUSTEET

4.1 Arvojen määrittely

Kohteiden arvoja ja ominaispiirteitä on tässä työssä tarkasteltu kolmen määrittelyperusteen kautta: kohteilla voi olla arkkitehtonisia/rakennusteknisiä, historiallisia ja/tai maisemallisia arvoja. Lisäksi on tarkasteltu rakennusten ja ympäristöjen säilyneisyyttä suhteessa alkuperäisiin ominaispiirteisiin tai johonkin merkittävään ja tunnistettavaan kohteen historiaan liittyvään vaiheeseen.

Alla on esitetty arvojen määrittelyjen perusteluina toimineet näkökohdat, sekä niiden pohjalta esitetty arvoluokitus, jota kohteissa on käytetty. Lähtökohtaisesti kaikki ennen toista maailmansotaa rakennetut rakennukset ovat jo ikänsä puolesta arvokkaita vanhan rakennuskannan harvinaisuuden takia (alle 15 % Suomen koko rakennuskannasta).

4.1.1 Arkkitehtoniset ja rakennustekniset arvot

- *arkkitehtuuri*
Rakennus tai alue edustaa tyylipuhtaasti jonkin ajan tai tietyn tunnetun arkkitehdin rakentamisen tyyliä tai tekemisen tapaa esteettisesti ja/tai toiminnallisesti.
- *rakennustekniikka*
Rakennus tai alue edustaa joko tyyppillisesti tai vaihtoehtoisesti täysin poikkeuksellisesti jonkin rakennusteknisen innovaation tai teknologian kehitystä.

4.1.2 Historialliset arvot

- *asutushistoria*
Alue tai rakennus edustaa jonkin ajan tyyppillistä asuinrakentamista.
- *teollisuuden, kaupankäynnin, ja liikenteen historia*
Alue tai rakennus edustaa jonkin ajan merkittävää teollisuus- tai liiketoimintaa, tai liikennöinnin muotoja.
- *sivistyshistoria*
Rakennus edustaa alueen koulutuksen tai muunlaisen sivistyksen levittämisen historiaa.
- *aatehistoria*
Rakennus tai alue edustaa alueella poliittista kehitysvaihetta.
- *henkilöhistoria*
Rakennus on toiminut alueella merkittävänä pidettävän historiallisen henkilön kotina tai työpaikkana.
- *sosiaalishistoria*
Alue edustaa jonkin tietyn aikakauden sosiaalisen luokan arkielämän muodostumista kokonaisuutena (esim. pihapiirit kokonaisuuksina sisältäen rakennukset, kasvillisuuden ja yhteydet ympäristöön).
- *kulttuurihistoria*
Yleistermi kaikelle sille historialle, jossa ihmisen toiminta on merkittävää ja näkyvää; alueella tai rakennuksessa näkyvät useammat edellä mainitut historian piirteet tai muu merkittävä ihmisen ja yhteiskunnan toiminnan ominaispiirre.
- *geologinen historia*
Alueella on havaittavissa jääkauden yms. luonnon muutosten historia.

4.1.3 Maisemalliset arvot

- Rakennus on tärkeä osa maisemallista kokonaisuutta tai muodostaa tärkeän kohteen osana maisemaa kauempaa katsottuna

4.2 Säilyneisyys

Kohteita on lisäksi arvioitu säilyneisyyden pohjalta seuraavilla tavoilla:

Hyvin säilynyt kohde

Alue tai rakennus on säilynyt alkuperäisenä, tai muutokset ovat niin pieniä, että alkuperäinen ilme säilyy.

Kohtalaisen hyvin säilynyt kohde

Alueella tai rakennuksessa on voitu tehdä kohtalaisen paljon muutoksia, mutta pääpiirteissään sen hahmo on säilynyt ennallaan ja se on kokonaisuutena tunnistettavissa aikakautensa edustajaksi.

Merkittävästi muutettu kohde

Rakennuksen ulkoiseen hahmoon tai alueen rakenteeseen on tehty merkittäviä muutoksia. Alkuperäisiä tai alkuperäisen kaltaisena kunnostettuja rakennuksen tai alueen osia on kuitenkin mahdollista edelleen tunnistaa. (Merkittävästi muutettuja alueita ei ole otettu tässä työssä inventoitavien kohteiden joukkoon.)

Täysin muutettu kohde

Alkuperäistä rakennusta ei ole enää mahdollista tunnistaa ulkoapäin.

(Täysin muutettuja alueita ei ole otettu tässä työssä inventoitavien kohteiden joukkoon.)

4.3 Arvoluokitus

Kohteet voidaan jakaa arvoluokkiin sen mukaan, miten paljon ja millaisia arvoja niillä on, miten hyvin ne edustavat ja ilmentävät mainittuja arvoja, miten hyvin arvokkaat ominaispiirteet ovat säilyneet ja miten ainutlaatuisia tai tyyppillisiä ne ovat.

Arvoluokkajako on seuraava:

- I** erityisen hyvin jotakin arvoa edustavat, ainutlaatuiset tai harvinaiset kohteet, joiden säilyneisyys on hyvä
- II** jotakin tai joitakin arvoja omaavat kohteet, joiden säilyneisyys on hyvä tai kohtalainen
- III** arvoperusteiltaan edellisiä vähempimerkityksiset ja/tai säilyneisyydeltään heikentyneet (merkittävästi muutetut) kohteet
- kohteet, joilla ei ole erityisiä arvoja tai joiden arvot on peruuttamattomasti menetetty

Periaatteessa inventointikortteihin kirjataan lisäksi lyhentein kohteen nykyinen tai yhteistyössä viranomaisten kanssa todettu merkittävyysluokitus seuraavasti:

- V** valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- M** maakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- P** paikallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- L** rakennussuojelulailla suojeltu kohde
- +** tässä inventoinnissa vähintään paikallisesti merkittäväksi todettu kohde, jonka maakunnallista tai valtakunnallista merkittävyyttä ei ole vielä viranomaisten taholla todettu tai vahvistettu

Tässä inventoinnissa alueen kohteisiin ei kuitenkaan lukeudu yhtään ennestään merkittäväksi luokiteltua tai tässä inventoinnissa paikallisesti merkittäväksi todettua kohdetta.

5. ALUEEN OMINAISPIIRTEET

Tarkastelualue sijaitsee terävässä, kallioisessa niemenkärjessä Näsijärven rannalla. Niemi muodostaa läheisten saarien, rantojen ja järven kanssa mieleenpainuvan maisemakokonaisuuden, joka välittyy valtatie 9:ää pitkin ohiajavalle matkustajalle ikään kuin Tampereen porttina.

Niemi muodostuu kahdesta jyrkkäpiirteisestä, mutta matalasta kalliokukulasta. Rinteet jyrkkenevät paikoin jyrkänteiksi. Maaperä on suurimmaksi osaksi kalliota. Tarkastelualueen eteläisin osa on moreenia. Karu maaperä näkyy kasvillisuudessa, joka on kuivan tai kuivahkon kankaan mäntyvaltaista kalliometsää. Alueella kasvaa runsaasti vanhoja ja arvokkaita mäntyjä.

6. RAKENNUSKOHTEET

Tässä inventointityössä on laadittu rakennuskohtaiset kohdekortit seuraavista kohteista:

1. 837-36-7502-16-9
2. 837-36-7502-16-1
3. 837-36-7502-17-2

Lisäksi on tarkasteltu alueen talousrakennuksia. Kohteeseen 3 liittyy yksi talousrakennus ja kohteisiin 1 ja 2 liittyy talousrakennukset A-D.

Kuva 15. Tarkastelualueen inventointikohteet numeroituna kartalla.

6.1 Kohde 1

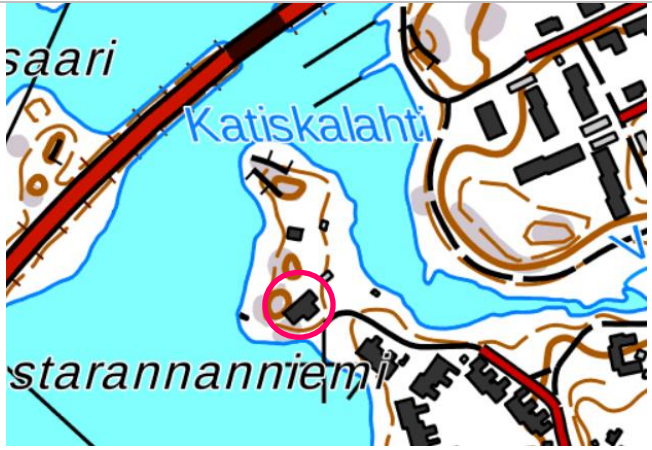
Kohteen nimi	-	Kohdenro kartalla	1
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-9		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Koordinaatit (p,i)	-		
Kohdetyyppi	asuinrakentaminen		
Käyttötarkoitus	asuinrakennus		
Suunnittelija	suunnittelijasta ei ole tietoja		
Ajoittuminen	rakentamisvuodesta ei ole tietoja		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	<p>Neliskulmainen 1½-kerroksinen harjakattoinen asuinrakennus. Kattokulma on noin 34 astetta. Julkisivuverhous sinertävää hyvin pinttynyttä lautaa, sokkeli ei juurikaan näkyvissä. Räystäiden ja savupiipun pellitykset vihreät. Ovet, ikkunat ja syöksytorvet valkoiset. Rannan puoleisella julkisivulla viisi vierekkäistä ikkunaa. Asuntokerrosalaa rakennuksessa on noin 75m²</p> <p>Rakennuksella on sen korkeuteen nähden suurehko runkosyvyys, josta aiheutuu rakennukselle erikoinen muoto ja ilme – liekö alun perin pienempää rakennusta laajennettu kummankin lappeen suuntaan?</p> <p>Rakennus on hyvin ränsistynyt, pinttynyt ja huonokuntoinen. Katosta on yli puolet sammaleen peitossa. Ikkunoita on rikottu ja maalit rapisseet isoilta osin alas ikkunoista.</p>		
Historia	<p>Kohteen rakennus- tai käyttöhistoriasta ei ole tietoa. Vuoden 1990 asemakaavamuutoksen aikaan kohteen on kuvailtu olevan vielä tyydyttävässä kunnossa.</p> <p>Eri aikakausien ilmakuvista päätellen Vastarannanniemen alue on säilynyt puustoisena koko historiansa ajan. Rakennuksen suhde maisemaan on siis ollut suojaisa, vaikka se sijaitsee periaatteessa näkyvällä paikalla niemen kärjessä. Ennen maantieyhteyden rakentamista kulkemaan Heposaaren ja Vastarannansaaren kautta sijainti on ollut myös rauhaista ja pääsy Aitolahden vesialueille esteetön.</p>		
Tutkimushistoria	-		
Aikaisemmat arvioinnit	-		
Ominaispiirteet	Harjakatto, pystysuuntainen lautaverhous, useita erikokoisia ikkunoita; rakennuksen korkeuteen nähden matalat lappeet ja suuri runkosyvyys.		
Kaava- ja suojelutilanne	<p>Asemakaavoitettu: asemakaava vahvistettu 14.05.1990</p> <p>Yleiskaava, lainvoimainen 16.10.2003</p> <p>Pirkanmaan maakuntakaava 2040, tullut voimaan 29.5.2017</p>		
Arvot	Alueen rakentumisen ja asutuksen historia – kohde on Vastarannanniemen vanhin rakennus.		
Kohteen arvoluokka (I, II, III, - / V, M, P, L)	-/- (huom! inventoijan alustava esitys arvotukseksi, ei viranomaisten neuvottelun tulos)		
Lähteet	Silmämääräiset havainnot ja valokuvat maastokäynnillä, Laura Kömi, 04.12.2017		

Kohteesta ei löytynyt piirustuksia rakennusvalvonnan arkistosta.

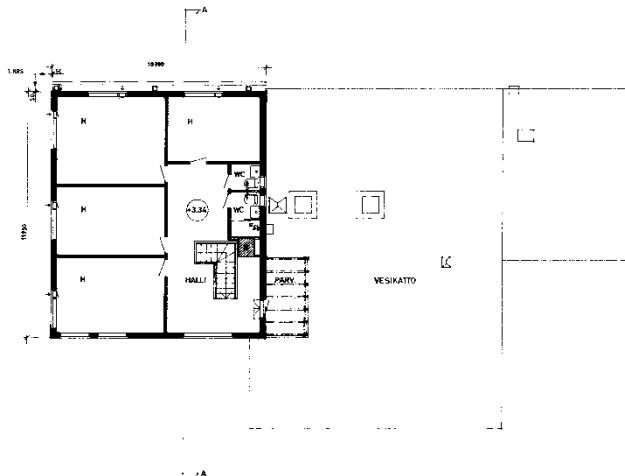
kuvat:

6.2 Kohde 2

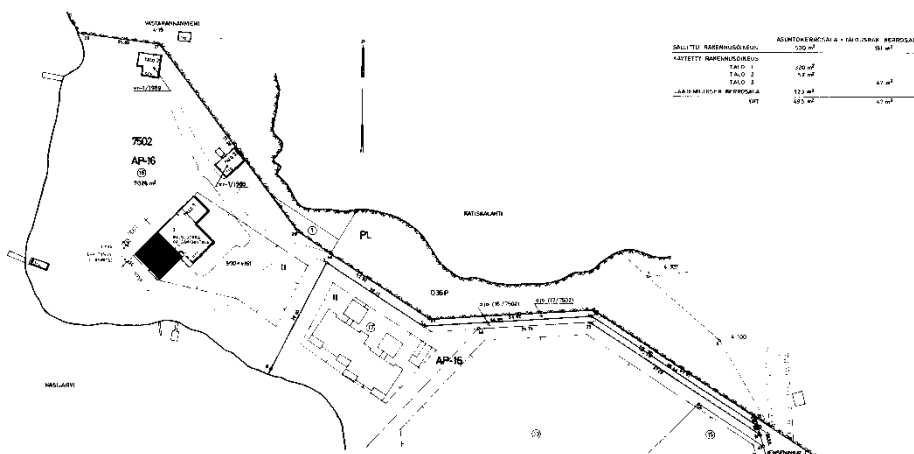
Kohteen nimi	Talo Vettenranta	Kohdenro kartalla	2
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-1		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Koordinaatit (p,i)			
Kohdetyyppi	asuinrakentaminen		
Käyttötarkoitus	asuinrakennus		
Suunnittelija	Raimo Selin		
Ajoittuminen	lupakuvat: 1973 valmistunut: 1977 korjaus-/ muutos-/laajennusvuosi: 1992, 2000		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	<p>Alun perin yksikerroksinen, 1992 laajennusosalla kaksikerroksiseksi korotettu monikulmainen 70-luvun omakotitalorakennus. Julkisivu pääosin tummaa tiiltä, katon rajassa laudoitukset ja laajennusosaa lautaverhoiltu. Sokkeli ruskealla maalattua betonia. Runko puurakenteinen, lattia maanvarainen betonilaatta ja katto tasakatto.</p> <p>Rakennus sijaitsee Vastarannanniemessä kallion kupeessa. Korkeuserot pihapiirissä on useampia metrejä. Rantaan on rakennukselta vähimmillään noin kymmenen metrin matka. Valtatie 9:n äänet kuuluvat pihaan hyvin. Piha ja ympäristö ovat hyvin metsittyntä, sillä rakennus on ollut useampia vuosia käyttämättä. Vesi ja sähköt on katkaistu, rakenteita on jonkin verran purettu erityisesti räystäältä ja ilkivaltaakin on havaittavissa.</p> <p>Sisätiloissa on piirustuksista havaittavissa tietynlainen jako kolmeen: maakuuhuonetilat ovat omana blokkinaan, olohuone, keittiö ja ruokailuhuone omanaan sekä pesutilat omanaan. Rakennuksessa on myös 70-luvun ylellisyydestä kertova uima-allas sekä keittiössä jääkaapin sijasta kylmiö.</p>		
Historia	<p>Rakennus on alun perin ollut 4H+K+S, 263m², mutta 1992 laajennuksen myötä muutettu 8H+K+S, 391m². Vuonna 2000 muutoksilla tehty laajennusosaan oma keittiö, sauna ja sisäänkäynti, joten rakennukseen on muodostunut alkuperäinen 4H+K+S, 263m² sekä 3H+K+S 128m².</p> <p>Rakennus on jäänyt asumattomaksi 2000-luvulla ja rapistunut sen jälkeen merkittävästi.</p> <p>Eri aikakausien ilmakuvista päätellen Vastarannanniemen alue on säilynyt puustoisena koko historiansa ajan. Rakennuksen suhde maisemaan on siis ollut melko suojaisa, vaikka se sijaitsee periaatteessa näkyvällä paikalla niemessä. Suuren uima-altaalla varustetun tiilirakennuksen sijoittaminen väljälle tontille kauniiseen maisemaan viestii alkuperäisen rakentajan varakkuudesta ja aikansa asuinhanteista.</p>		
Tutkimushistoria	-		
Aikaisemmat arvioinnit	-		

Ominaispiirteet	<p>Rakennus edustaa kattomuodoltaan (tasakatto), materiaaleiltaan (tiiliverhous, katto-osan lautaverhoilu) ja muutoinkin tyyliltään hyvin selkeästi 70-luvulle tyypillistä omakotitalorakentamista. Alkuperäiset julkisivut ovat hyvin "vaakasuntaiset" ja ikkunajako on aikakaudelle tyypillistä. Olo- ja takkahuoneessa on suuret, lähes koko seinän kattavat ikkunat.</p> <p>90-luvun laajennusosa mukailee hyvin alkuperäistä osaa ja sopeutuu siihen materiaaleiltaan. Kaksikerroksisuus on kuitenkin tyylillisesti rakennuksen alkuperäiselle idealle vieras ratkaisu.</p>
Kaava- ja suojelutilanne	<p>Asemakaavoitettu: asemakaava vahvistettu 14.05.1990 Yleiskaava, lainvoimainen 16.10.2003 Pirkanmaan maakuntakaava 2040, tullut voimaan 29.5.2017</p>
Arvot	<p>Alueen rakentumisen ja asutuksen historia. 70-luvun arkkitehtuurille tyypilliset ominaispiirteet. Laajennus-/korotusosa ja rakennuksen huono säilyneisyys heikentävät arvoa.</p>
Kohteen arvoluokka (I, II, III, - / V, M, P, L)	<p>-/- (huom! inventoijan alustava esitys arvotukseksi, ei viranomaisten neuvottelun tulos)</p>
Lähteet	<p>Rakennuksen piirustukset Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkistosta Silmämääräiset havainnot ja valokuvat maastokäynnillä, Laura Kömi 04.10.2017.</p>

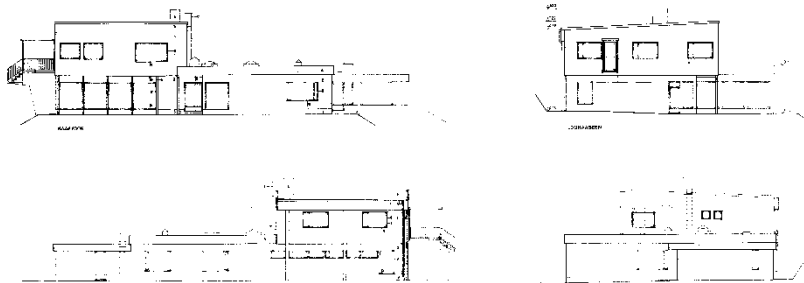
92116693

A. MAITTEIN RAJAT		3.10.92
TAMPERE-OLKAKINEN-7502-16	OSAPAKUETUS	20/190
LAAJENNUS	NO. 3	
TALO VETTERANTA		
JENSENINRATU 31		
33650 TAMPERE	POHJAPIIRROS, 2 KERROS	1:100
AMMENNUTUNTOALUE PYYKKÖ OY		
LUKEMAKTU 12 A 2 3300 TAMPERE, PUN. 00042	ARK 412	3 A
17.9.1992		

02.10.92
Sivonhollaus

92116691	
AP-16 OLKAKINEN-7502-16	
LAAJENNUS	MAITTEIN
TALO VETTERANTA	
JENSENINRATU 31	
33650 TAMPERE	AS-PIIRROS
AMMENNUTUNTOALUE PYYKKÖ OY	
LUKEMAKTU 12 A 2 3300 TAMPERE, PUN. 00042	ARK 412
17.9.1992	

- 1. KÄYTTÖ
- 2. KÄYTTÖ
- 3. KÄYTTÖ
- 4. KÄYTTÖ
- 5. KÄYTTÖ
- 6. KÄYTTÖ
- 7. KÄYTTÖ
- 8. KÄYTTÖ
- 9. KÄYTTÖ
- 10. KÄYTTÖ
- 11. KÄYTTÖ
- 12. KÄYTTÖ
- 13. KÄYTTÖ
- 14. KÄYTTÖ
- 15. KÄYTTÖ
- 16. KÄYTTÖ
- 17. KÄYTTÖ
- 18. KÄYTTÖ
- 19. KÄYTTÖ
- 20. KÄYTTÖ

92120151

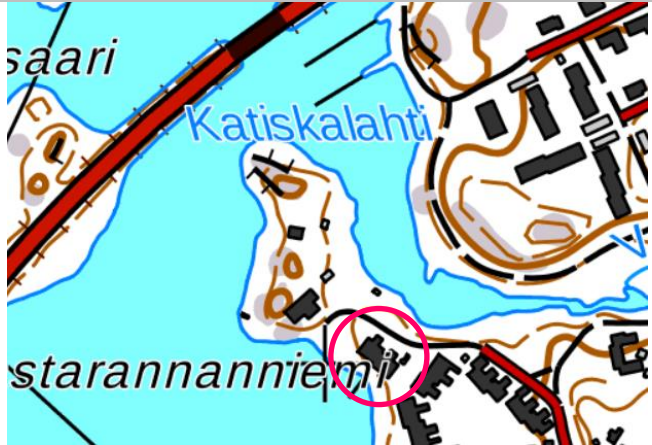
92120151	
A. MAITTEIN RAJAT	
3.10.92	
TAMPERE-OLKAKINEN-7502-16	
OSAPAKUETUS	
NO. 3	
TALO VETTERANTA	
JENSENINRATU 31	
33650 TAMPERE	
POHJAPIIRROS, 2 KERROS	
1:100	
AMMENNUTUNTOALUE PYYKKÖ OY	
LUKEMAKTU 12 A 2 3300 TAMPERE, PUN. 00042	
17.9.1992	
ARK 412	5

kuvat: Rakennuksen piirustuksia, Ilkka Pyykkö 17.09.1992 ja 13.04.1993 : pohja, asemapiirros ja julkisivut.

kuvat: laajennusosa länteen, julkisivu etelään, uima-allas sekä rikkoutunut ikkuna uima-allashuoneessa.

6.3 Kohde 3

Kohteen nimi	Asuintalo Rantapaikka	Kohdenro kartalla	3
Kiinteistötunnus	837-36-7502-17-2		
Osoite	Jenseninkatu 31, 33600 Tampere		
Koordinaatit (p,i)	-		
Kohdetyyppi	asuinrakentaminen		
Käyttötarkoitus	asuinrakennus		
Suunnittelija	RKM Esa Kiiveri		
Ajoittuminen	rakennettu: 1991		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	<p>Neljän huoneiston rivitalo, jossa huoneistot ovat 4H+K+saunaosasto+kodinhuuto-osasto, 133m². Porrastetusti kaksikerroksinen, lattiatasot neljällä eri korkeudella. Julkisivut vaaleaa tiiltä ja valkoista lautaverhousta, sokkeli harmaaksi maalattua betonia. Tiiliverhouksen takana puurunko, lattia maanvarainen betonilaatta ja maata vasten oleva kellarikerroksen seinä harkkoseinä. Katto katkaistu harjakatto.</p> <p>Kellarikerroksessa alemmalla tasolla pesutilat, varasto ja kodinhoituhuone. Kellarin ylemmällä tasolla työhuone ja yksi makuuhuone. Tasojen välinen korkeusero 1,3 metriä. Asuinkerroksessa alemmalla tasolla, pesutilojen yläpuolella eteinen, keittiö ja yksi makuuhuone. Asuinkerroksen ylemmällä tasolla iso olohuone. Tasojen välinen korkeusero 1,35m. Vierekkäiset huoneistot ovat toistensa peilikuvat, joten rivitalo muodostuu kahdesta kahden asunnon yksiköstä.</p> <p>Rakennus sijaitsee vastarannanniemen kapeimmassa kohdassa, lähellä rantaa. Etäisyys rantaan on noin 10 metriä, reunahuoneistoista hieman enemmän. Rannan puolella on yhteiskäytössä oleva pitkä laituri. Kadun puolella ovien edessä on kaksi autokatosta, joissa kummassakin on kahdelle huoneistolle autopaikat. Jokaiselle huoneistolle on siis autokatospaikka sekä tilaa pihassa toiselle autolle.</p> <p>Pihassa sijaitsee samanhenkinen, katkaistulla harjakatolla ja valkoisella lautaverhouksella varustettu talusrakennus. Talusrakennuksessa on rosakatos, huoneistokohtaiset varastot, yhteinen varasto sekä yhteinen tekninen tila.</p> <p>Rakennus liittyy sekä tyyllisesti että ajallisesti alueen uudempaan rakentamiseen aaltoon, eikä sillä ole suhdetta Vastarannanniemen kärjen rakennuksiin.</p>		
Historia	<p>Rakennus on ulkoisesti hyvin alkuperäisessä kunnossaan. Rakennuslupia vaativia muutoksia ei ole toteutettu, lukuun ottamatta yhtä takkaa: yhdestä huoneistosta on poistettu kellarikerroksen takka ja hankittu uusi takka asuinkerrokseen vanhan takan hormin kohdalle. Tämä remontti on tehty 2010 eikä sillä ole ollut vaikutusta kohteen ulkoisiin julkisivuihin. Ainakin luoteisimmassa huoneistossa asuvat inventointihetkellä edelleen sen alkuperäiset asukkaat.</p>		
Tutkimushistoria	-		
Aikaisemmat arvioinnit	-		
Ominaispiirteet	Rakennusajalle tyyppinen vaalea väritys ja loivahko harjakatto.		

kuvat: vasemmalla talusrakennus, oikealla pihassa oleva leikkimökki ja alla saapuminen pihaan.

6.4 Talusrakennukset A-D kohteiden 1 ja 2 yhteydessä

Kohde kartalla	A		
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-?		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Käyttötarkoitus	Talusrakennus		
Suunnittelija	ei tietoa		
Ajoittuminen	ei tietoa		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	Harjakattoinen, peltikatteella oleva vaalean sinertävällä laudoituksella verhoiltu autotalli/varastorakennus. Pintamateriaalit merkittävästi rapistuneet. Kerrosalaa rakennuksella on noin 56m ² .		

Kohde kartalla	B		
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-?		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Käyttötarkoitus	Rantasauna		
Suunnittelija	ei tietoa		
Ajoittuminen	ei tietoa		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	Hirsirakenteinen pieni, sinisen sävyinen, noin 10m ² rantasauna, joka sijaitsee aivan vesirajassa. Autioitunut ja sisältä kaikki kiinteät kalusteet purettu, ei saunakäyttöön soveltuva enää.		

Kohde kartalla	C		
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-?		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Käyttötarkoitus	Talousrakennus		
Suunnittelija	ei tietoa		
Ajoittuminen	ei tietoa		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	Kattoja ja seiniä myöten aaltopellillä verhoiltu pulpettikattoinen autotalli/varastorakennus. Väri lohenpunainen. Huonokuntoinen, ikkunat lähes kaikki rikki.		

Kohden kartalla	D		
Kiinteistötunnus	837-36-7502-16-?		
Osoite	Jenseninkatu 33, 33600 Tampere		
Käyttötarkoitus	Talousrakennus		
Suunnittelija	ei tietoa		
Ajoittuminen	ei tietoa		
Kuva kohteesta	Karttaote		
			
Kuvaus	Aaltopeltiverhoiltu vaalean sinertävän sävyinen pieni varstorakennus. Katto loiva harjakatto, myös aaltopeltiä. Rängsistyneen ja huonokuntoisen oloinen. Sijaitsee 1-2 metrin päässä vesirajasta.		

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Alueen rakennukset kertovat asutuksen leviämisen historiasta, mutta niillä ei ole tunnistettu olevan suojeluarvoja. Niemen kaavoittamiselle edelleen asuinkäyttöön ei ole estettä. Niemi on kuitenkin säilynyt maisemassa koko historiansa ajan puustoisena, puuston suojaamana erityisesti pohjoisen ja luoteen suuntiin. Nämä maisemalliset piirteet olisi tärkeää säilyttää jatkossakin, ja rakentaminen sijoittaa siten nykyisten rakennusten tapaan niemen keski- ja eteläosaan.

8. LÄHDELUETTELO

8.1 Kartta-aineistot

- Netistä poimitut historialliset kartat (osoitteet tarkistettu 01.12.2017)
- Tampereen alueen kartta- ja paikkatietopalvelut, <https://kartat.tampere.fi/>, osoite tarkistettu 01.12.2017
 - Opaskarttakuvat
 - Ilmakuvat vuosilta 1946, 1956, 1966, 1974, 1987, 1995 ja 2015
 - Yleiskaava
 - Maakuntakaava
- Paikkatietoikkunan karttapalvelu, <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/?lang=fi#>, osoite tarkistettu 21.12.2017

8.2 Kirjallisuus

- Iltanen, Jussi: *Urbes Finlandiae – Suomen kaupunkien historiallinen kartasto*. Genimap Oy, 2004.
- Rasila, Viljo: *Tampereen Historia IV. Tammer-Paino Oy*, 1992.
- Standertskjöld, Elina: *Arkkitehtuurimme vuosikymmenet: 1960-1980*. Rakennustieto, 2011
- Jalkanen, Riitta; Kajaste, Tapani; Kauppinen, Timo; Pakkala, Pekka; Rosengren, Camilla: *Asuinaluesuunnittelu*. Rakennustieto, 2004.

8.3 Muu lähdeaineisto

- Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto, rakennusten piirustukset
- Google maps, <https://www.google.fi/maps>, osoite tarkistettu 08.12.2017
- Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys 2015
- Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys 2010
- Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi 2007
- Tampereen kantakaupungin avoimet maisematilat -selvitys 2015